

Hvidbog for Natura 2000-handleplanen 2022-2027 for Roskilde Fjord og Jægerspris Nordskov, Natura 2000-område nr. N136.

FREDERIKSSUND
KOMMUNE

ROSKILDE
KOMMUNE

Lejre
Kommune

Halsnæs
Kommune

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	3
2. Liste med indkomne hørings svar	4
3. Indkomne hørings svar og myndighedsfordeling.....	4
4. Myndighedens bemærkninger til uddrag af hørings svar	6
5. Myndighedernes egne redaktionelle tilpasninger	9
6. Bilag med kopi af hørings svar	11

1. Indledning

Natura 2000-handleplanen beskriver indsatser, som skal sikre og forbedre vilkårene for de arter og naturtyper, der er udpeget i Natura 2000-området. Natura 2000-handleplanen er en sammenskrivning af de kommunale Natura 2000-handleplaner og Natura 2000-skovhandleplanerne udarbejdet af Miljøstyrelsen.

Denne hvidbog indeholder bemærkninger til høringssvar fra Miljøstyrelsen og Roskilde, Lejre, Halsnæs og Frederikssund Kommuner. Natura 2000-handleplanen har været i høring i perioden 28. feb. – 24. apr. 2024.

Der er i høringsperioden indkommet tre høringssvar.

I hvidbogen er en oversigt over indkomne høringssvar og hvilke myndigheder, der har bemærket på hvilke dele af høringssvarene. Endvidere præsenteres uddrag af de enkelte høringssvar med myndighedernes bemærkninger. Bemærkninger, der medfører ændringer i handleplanen er ligeledes markeret.

De indsendte høringssvar fremgår af bilag.

2. Liste med indkomne hørings svar

Nedenstående liste viser indkomne hørings svar til den samlede Natura 2000-handleplan.

Offentlige myndigheder
Miljøstyrelsen
Forsvarsministeriet, Ejendomsstyrelsen
Foreninger/organisationer
Dansk Ornitologisk Forening (DOF)

3. Indkomne hørings svar og myndighedsfordeling

Nedenstående liste viser uddrag af hørings svar og det er markeret med X, hvilke/hvilken myndighed, der kommer med bemærkning til hørings svaret.

Hørings svar og afsender	Roskilde	Lejre	Frederikssund	Halsnæs	MST
Miljøstyrelsen, Indsatser med frivillig gennemførelse	X	X	X	X	
Miljøstyrelsen, Redegørelse for gennemførelse af Natura 2000-handleplan fra sidste planperiode Skovnaturtypebevarende drift og pleje på ikke-fredskovspligtige arealer. Kommunerne skal redegøre for hvordan sikring af en skovnaturtypebevarende drift og pleje er gennemført. Indsats til forbedring af tilstanden af levestederne for fjordterne, havterne og klyde. Indsatser for bekæmpelse af rotter, tabel 3-1 Kommunerne skal også redegøre for, hvordan man har været særligt opmærksomme på dværgterner.	X	X	X	X	
Miljøstyrelsen, Behov for indsatser Indsatsen om at forbedre levesteder for havterne og	X	X	X	X	

<p>klyde, således at 75% af de kortlagte levesteder får en naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet, er ikke adresseret i afsnittet om behov for indsatser.</p> <p>Tabel 4-7 til 4-10 viser moderat tilstand.</p> <p>I kommunernes redegørelse, skal der indgå et konkret tal for hvor mange levesteder, der forbedres og også gerne hvordan.</p> <p>Invasive arter, forbedring af hydrologi” i tabel 4-13 bør splittes op, så det tydeligt fremgår hvor mange ha der hører til hvilken indsats.</p> <p>Invasive arter, Halsnæs kommune har planlagt indsats for bekæmpelse af invasive arter på 1,5 ha.</p> <p>Kommunen bør derfor revidere indsatsen for invasive arter og redegøre for arealet, hvis det ikke dækker hele det registrerede areal med invasive arter.</p>					
<p>Miljøstyrelsen, Årstal i kolofon</p>			X		
<p>Dansk Ornitologisk Forening, præciseringer</p> <p>Fejl i kolonnen, Tabel 3-3.</p> <p>Uddybning vedrørende ikke-ynglende dværgterne.</p>	X	X	X	X	
<p>DOF Nordsjælland bemærker, at Miljøstyrelsens redegørelse ikke siger noget konkret om den aktuelle handleplan. Kun urørt skov må anses for relevant i denne sammenhæng.</p>					X

DOF Nordsjælland refererer til DCE's anbefalinger vedr. håndtering af forstyrrelsestrusler for fugle på udpegningsgrundlaget i Natura 2000-området. DOF opfordrer Miljøstyrelsen til at gå videre med implementering af anbefalingerne.					X
Ejendomsstyrelsen, Inddragelse i forbindelse med indsatser			X		

4. Myndighedernes bemærkninger til uddrag af høringsvar

Myndighederne angiver her bemærkninger til de indkomne høringsvar. Det er den myndighed, som er ansvarlig for de respektive arealer og arter i Natura 2000-området, som kommer med bemærkning.

Det angives i svaret, hvis det fører til ændringer i Natura 2000-handleplanen. Dette er markeret med fed skrift under myndighedernes bemærkninger.

I nedenstående skema er anvendt følgende forkortelser: Miljøstyrelsen (MST) samt Frederikssund (FK), Roskilde (RK), Lejre (LK) og Halsnæs Kommune (HK).

Uddrag af høringsvar	Bemærkninger
<p>MST bemærker, at ifølge Miljømålslovens § 46 a, stk. 4, skal kommunalbestyrelsen sikre gennemførelse af en vedtaget handleplan.</p> <p>Den kommunale handleplan må ikke rejse tvivl om, hvorvidt kommunalbestyrelsen er indstillet på at opfylde sine forpligtelser.</p> <p>Miljøstyrelsen henviser til formuleringen af sætningen om frivillighed i afsnit 7, hvor det ikke fremgår tydeligt, at der er andre muligheder end frivillige aftaler.</p> <p>Miljøstyrelsen ønsker som medudgiver af Natura 2000-handleplanen, at det specificeres yderligere fx. ved at skrive at "Projekterne gennemføres som udgangspunkt ved frivillige aftaler..."</p>	<p>FK: Det er blevet specificeret i planen, at projekterne som udgangspunkt gennemføres ved frivillige aftaler.</p>
<p>MST bemærker, at der ikke er redegjort for de kortlagte skovnaturtyper, som ikke er fredsskovspligtige eller offentligt ejede. Natura 2000-handleplanen skal indeholde en redegørelse for gennemførelsen af den planlagte indsats, herunder hvordan sikring af en skovnaturtypebevarende drift og pleje er gennemført.</p>	<p>FK, RK, LK, HK: Der er redegjort for kortlagte skovnaturtyper, som ikke er fredsskovspligtige eller offentligt ejede, idet der ikke i den tidligere planperiode er planlagt indsatser for sådanne arealer.</p>

<p>MST bemærker, at det bør tydeliggøres, hvordan indsatser for bekæmpelse af rotter kan betragtes som udmøntning af de bindende retningslinjer i indsatsprogrammet i den statslige Natura 2000-plan.</p>	<p>FK, RK, LK, HK: Bekæmpelse af rotter er afgørende for jordrugende fugles ynglesucces (terner, vadefugle, sorthovedet måge) og dermed deres bevaringsstatus og naturtilstanden af deres levesteder. Der er redegjort for dette i planen.</p>
<p>MST bemærker, at kommunerne skal redegøre for, hvordan kommunen har været særligt opmærksomme på dværgterner.</p>	<p>FK, RK, LK, HK: Der er redegjort for, hvorfor indsatser i forhold til dværgterne vurderes at være omfattet af indsatser for de øvrige marine terner.</p>
<p>MST bemærker, at indsatsen om at forbedre levesteder for havterne og klyde, således at 75% af de kortlagte levesteder får en naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet, ikke er adresseret i afsnittet om behov for indsatser, jf. miljømålslovens § 46 a. Det fremgår af tabel 4-7 til 4-10 at de fleste levesteder er i moderat tilstand. I kommunernes redegørelse, skal der indgå et konkret tal for, hvor mange levesteder, der forbedres og også gerne hvordan.</p>	<p>FK, RK, LK, HK: Der er i teksten redegjort for, at den planlagte indsats retter sig mod mindst 75 % af levestederne hvad angår både deres antal og deres areal.</p>
<p>MST bemærker, at indsatserne ”Invasive arter, forbedring i tabel 4-13 bør splittes op, så det tydeligt fremgår hvor mange ha der hører til hvilken indsats.</p>	<p>FK, RK: Er splittet op.</p>
<p>MST bemærker, at Halsnæs kommune har planlagt indsats for bekæmpelse af invasive arter på 1,5 ha. Ifølge Miljøstyrelsens opgørelse er der 2,4 ha invasive arter i kommunen (rundet ned til 2 ha i Natura 2000-planen).</p>	<p>HK: Arealet for planlagt indsats er rettet til 2,0 hektar.</p>
<p>MST bemærker, at Halsnæs Kommune skal være opmærksom på, at gyvel ikke er en invasiv art og bør derfor ikke indgå i opgørelsen for denne indsats. Kommunen bør derfor revidere indsatsen for invasive arter og redegøre for arealet, hvis det ikke dækker hele det registrerede areal med invasive arter.</p>	<p>HK: Rettelse: gyvel er fjernet fra listen over invasive arter, og arealet med behov for bekæmpelse af invasive arter er rettet til 2,0 hektar.</p>
<p>MST bemærker, at årstal i kolofon bør ændres til 2024.</p>	<p>FK: Årstallet er ændret.</p>
<p>DOF Nordsjælland anerkender generelt, at der er tale om en stor indsats fra kommunernes side, herunder ynglefugleovervågningen, beskyttelsen af havørnens ynglepladser og rottebekæmpelse, bemærker planens høje detaljeringsgrad og tilslutter planens fokusområder.</p> <p>DOF bemærker dog, at ca. 40 % af de lysåbne naturtyper er i moderat eller ringe tilstand, og at det</p>	<p>FK, RK, LK, HK: De fire kommuner anerkender DOF’ s kommentarer og tager de fremsendte synspunkter til efterretning.</p> <p>Derudover vurderer kommunerne ikke, at det rejste giver anledning til ændringer i Natura 2000-handleplanen.</p>

<p>ud fra arealopgørelserne og de øvrige oplysninger i tabellerne er vanskeligt at gennemskue, om målsætningen for Natura 2000-planen er opfyldt. Der kan desuden sættes spørgsmålstejn ved, om de planlagte indsatser er tilstrækkelige.</p>	
<p>DOF Nordsjælland bemærker, at der er fejl i kolonnen, Tabel 3-3.</p>	<p>FK: Er rettet</p>
<p>DOF Nordsjælland bemærker, at dværgterne er på udpegningsgrundlaget men har ikke ynglet siden omkring 2010. Der burde derfor foreligge en nærmere vurdering af, hvorfor den ikke yngler i dag og ikke har gjort det i mange år”.</p>	<p>FK, RK, LK, HK: Dette er søgt uddybet, idet dværgterner er omfattet af de samme indsatser, som gælder de øvrige marine terner.</p>
<p>DOF Nordsjælland bemærker, at Miljøstyrelsens redegørelse ikke siger noget konkret om den aktuelle handleplan. Kun urørt skov må anses for relevant i denne sammenhæng.</p>	<p>MST Miljøstyrelsen er handleplanmyndighed på skovbevoksede, fredskovspligtige arealer. Miljøstyrelsen har i Natura 2000-handleplanens afsnit 3 gjort rede for gennemførte indsatser på netop skovbevoksede, fredskovspligtige arealer i perioden 2010-2021 (1. og 2. planperiode). Indsatserne i denne 12-årige periode refererer til indsatsprogrammet i den første Natura 2000-plan fra 2010-2015, som kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside.</p> <p>I dette Natura 2000-område har der særligt været fokus på sikring af skovnaturtypebevarende drift og pleje samt tiltag til sikring og forbedring af levevilkår for eremitten. Den vedboende bille har sin største forekomst i Danmark i netop dette Natura 2000-område.</p> <p>For at løfte den sidstnævnte indsats indgår Bognæs Storskov i LIFE-projektet, LIFE Open Woods, hvis formål bl.a. er at skabe gode levesteder for insekter i skovene, herunder for eremitten. Projektet forløber i perioden 2019-2027.</p> <p>Det pågældende høringssvar giver ikke anledning til ændring af Natura 2000-handleplanen for N136.</p>
<p>DOF Nordsjælland refererer til DCE's anbefalinger vedr. håndtering af forstyrrelsestrusler for fugle på udpegningsgrundlaget i Natura 2000-området. DOF opfordrer Miljøstyrelsen til at gå videre med implementering af anbefalingerne.</p>	<p>MST Miljøstyrelsen har bestilt DCE til at lave den pågældende gennemgang af alle Natura 2000-områderne med henblik på en vurdering af evt. forstyrrelsestrusler.</p>

	<p>Miljøstyrelsen reviderer løbende bestemmelserne for vildtreservater med henblik på at forbedre beskyttelsen af bl.a. trækfugle, marine havpattedyr samt marine naturtyper i forhold til forstyrrelser. I indeværende planperiode arbejder Miljøstyrelsen på at revidere bestemmelserne for vildtreservatet Selsø Sø i N136.</p> <p>Miljøstyrelsen kan desuden oplyse, at eventuelle ændringer af reservatbestemmelserne herunder gældende bestemmelser omkring færdselsrestriktioner ikke reguleres via Natura 2000-planlægningen, men via bestemmelserne i Bekendtgørelse af lov om jagt og vildtforvaltning.</p> <p>Behovet for ændring af eksisterende vildtreservater behandles i en arbejdsgruppe under Vildtforvaltningsrådet. Ved opdatering af den enkelte reservatbekendtgørelse vil der være en høring, hvor alle har mulighed for at indsende høringssvar.</p> <p>Det pågældende høringssvar giver ikke anledning til ændring af Natura 2000-handleplanen for N136.</p>
<p>Forsvarsministeriet, Ejendomsstyrelsen bemærker, at Forsvarsministeriet ejer et areal indenfor Natura 2000-området. Såfremt der påtænkes iværksat specifikke indsatser angående hydrologi på og omkring Forsvarsministeriets arealer, ønsker Ejendomsstyrelsen at blive inddraget. Dette med henblik på at sikre, at tiltagene ikke påvirker den operative brug af terrænet negativt.</p>	<p>FK, RK, LK, HK: De fire kommuner tager høringssvaret til efterretning og bekræfter, at der vil blive taget kontakt til Forsvarsministeriet i tilfælde af specifikke indsatser angående hydrologi på og omkring Forsvarsministeriets arealer. Kommunerne vurderer desuden at høringssvaret ikke giver anledning til ændringer i Natura 2000-handleplanen.</p>

5. Myndighedernes egne redaktionelle tilpasninger

Miljøstyrelsen er i høringsperioden blevet opmærksom på nogle mindre korrekturrettelser i udkastet til Natura 2000-handleplanen, som er rettet i den endelige version af Natura 2000-handleplanen. Rettelserne fremgår af nedenstående.

- 1) Der er en fejl i tabel 3-3. I total kolonnen, skal tallene 6 og 113, begge rykkes en tand ned. Tabel 3-3 skal således **ændres fra:**

Indsats	Tilskudsfinansiering på private arealer (ha) ¹	Offentlige arealer (ha) ²	Total (ha)
Miljøstyrelsen:			
Forbedring af hydrologi*			6
Indsatser m.h.p. lysåben natur**	6		113
Skovnaturtypebevarende drift og pleje***	82	31	

Urørt skov		44	44
------------	--	----	----

Til:

Indsats	Tilskudsfinansiering på private arealer (ha) ¹	Offentlige arealer (ha) ²	Total (ha)
Miljøstyrelsen			
Forbedring af hydrologi*	0	0	0
Indsatser m.h.p. lysåben natur**	6	0	60
Skovnaturtypebevarende drift og pleje***	82	31	113
Urørt skov	0	44	44

- 2) I tabel 4-13 mangler der en henvisning til fodnote (**) i tabellen ud for Miljøstyrelsen, Skovnaturtyper med fredskovspligt:

Miljøstyrelsen Skovnaturtyper med fredskovspligt**	Skovnaturtypebevarende drift og pleje	-	-	Op til 254 ha
	Urørt skov***	0 ha	-	Op til 254 ha
	Rydning af invasive arter	-	-	0 ha

- 3) I tabel 5-1 fremgår det, at Miljøstyrelsen er handleplanmyndighed på 57 ha skovbevokset tørvemose. Dette tal skal rettes til 2 ha.

	Naturtype/indsats	Handleplanmyndighed	Offentlige lodsejere, der planlægger selv
		Miljøstyrelsen	Naturstyrelsen
Skovnaturtyper med fredskovspligt	Bøg på mor (9110)	14 ha	-
	Bøg på muld (9130)	95 ha	58 ha
	Ege-blandskov (9160)	68 ha	7 ha
	Skovbevokset tørvemose (91D0)	2 ha	-
	Elle- og Askeskov (91E0)	76 ha	8 ha

6. Bilag med kopi af hørings svar

Bilag med hørings svar fra Miljøstyrelsen, Dansk Ornitologisk Forening og Forsvarets Ejendomsstyrelse er vedhæftet.

Frederikssund, Roskilde, Lejre og Halsnæs Kommune

Arter og Naturbeskyttelse

J.nr. 2024-16426

Den 10. april 2024

Høringssvar fra Miljøstyrelsen i forbindelse med offentlig høring af Natura 2000-handleplan Roskilde Fjord og Jægerspris Nordskov område nr. N136

Miljøstyrelsen sender hermed høringssvar til forslaget til Natura 2000-handleplanen og har følgende bemærkninger til den.

Høringssvaret indeholder bemærkninger til følgende emner

- Indsatser med frivillig gennemførelse
- Redegørelse for gennemførelse af Natura 2000-handleplan fra sidste planperiode
- Behov for indsatser
- Andre bemærkninger

Bemærkninger

Indsatser med frivillig gennemførelse

Miljøstyrelsen henleder opmærksomheden på, at de kommunale Natura 2000-handleplaner er udarbejdet i medfør af Miljømålslovens § 37 a, hvorefter kommunalbestyrelsen udarbejder en handleplan til gennemførelse af Natura 2000-planen inden for kommunens geografiske område på land og for den kystnære del af vanddistriktet. Ifølge Miljømålslovens § 46 a, stk. 4, skal kommunalbestyrelsen sikre gennemførelse af en vedtaget handleplan.

Kommunalbestyrelsen er dermed forpligtet til at gennemføre Natura 2000-planen, også hvis det skulle vise sig, at de fornødne frivillige lodsejraftaler ikke kan indgås. Den kommunale handleplan må derfor ikke rejse tvivl om, hvorvidt kommunalbestyrelsen er indstillet på at opfylde sine forpligtelser.

Miljøstyrelsen henviser til formuleringen af sætningen om frivillighed i afsnit 7, hvor det ikke fremgår tydeligt, at der er andre muligheder end frivillige aftaler.

Miljøstyrelsen ønsker som medudgiver af Natura 2000-handleplanen, at det specificeres yderligere fx. ved at skrive at "Projekterne gennemføres som udgangspunkt ved frivillige aftaler...".

Redegørelse for gennemførelse af Natura 2000-handleplan fra sidste planperiode

Miljøstyrelsen bemærker, at flere planlagte indsatser i Natura 2000-planen for planperioden 2016-21 ikke er adresseret i redegørelsen for gennemførelse af indsatser i sidste planperiode. Følgende indsatser mangler redegørelse og skal derfor tilføjes afsnittet herom i Natura 2000-handleplanen:

- Skovnaturtypebevarende drift og pleje på ikke-fredskovspligtige arealer.
- Indsats til forbedring af tilstanden af levestederne for fjordterne, havterne og klyde.

Miljøstyrelsen bemærker, at der ikke er redegjort for de kortlagte skovnaturtyper, som ikke er fredskovspligtige eller offentligt ejede. Kommunerne er jf. miljømålslovens § 37 a handleplanmyndighed for ikke-fredskovspligtige arealer, hvorfor kommunerne er ansvarlige for, at Natura 2000-handleplanen skal indeholde en redegørelse for gennemførelsen af den planlagte indsats, herunder hvordan sikring af en skovnaturtypebevarende drift og pleje er gennemført.

Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at det bør tydeliggøres, hvordan indsatser for bekæmpelse af rotter i tabel 3-1, kan betragtes som udmøntning af de bindende retningslinjer i indsatsprogrammet i den statslige Natura 2000-plan.

Miljøstyrelsen pointerer, at det skal fremgå i Natura 2000-handleplanen, hvordan kommunerne har været særlig opmærksom på dværgternen, som er nævnt under specifikke retningslinjer i Natura 2000-planen for anden planperiode, og som er relevante for de områder, hvor kommunen er handleplanmyndighed.

Handleplanen skal efter bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner, bekendtgørelse nr. 944 af 27/06/2016, § 2, stk. 4, indeholde en redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planen for den forudgående periode er realiseret. Dermed skal kommunen også redegøre for, hvordan kommunen har været særligt opmærksomme på dværgternen.

Behov for indsatser

Miljøstyrelsen bemærker, at indsatsen om at forbedre levesteder for havterne og klyde, således at 75% af de kortlagte levesteder får en naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet, ikke er adresseret i afsnittet om behov for indsatser, jf. miljømålslovens § 46 a. Det fremgår af tabel 4-7 til 4-10 at de fleste levesteder er i moderat tilstand. I kommunernes redegørelse, skal der indgå et konkret tal for hvor mange levesteder, der forbedres og også gerne hvordan.

Miljøstyrelsen bemærker desuden, at indsatserne "Invasive arter, forbedring af hydrologi" i tabel 4-13 bør splittes op, så det tydeligt fremgår hvor mange ha der hører til hvilken indsats.

Miljøstyrelsen bemærker desuden at Halsnæs kommune har planlagt indsats for bekæmpelse af invasive arter på 1,5 ha. Ifølge Miljøstyrelsens opgørelse er der 2,4 ha invasive arter i kommunen (rundet ned til 2 ha i Natura 2000-planen). Kommunen skal desuden være opmærksom på, at gyvel ikke er en invasiv art og bør derfor ikke indgå i opgørelsen for denne indsats. Kommunen bør derfor revidere indsatsen for invasive arter og redegøre for arealet, hvis det ikke dækker hele det registrerede areal med invasive arter.

Andre bemærkninger

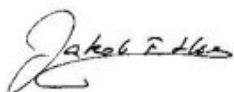
Miljøstyrelsen bemærker at årstal i kolofon bør ændres til 2024.

Miljøstyrelsen vil gøre opmærksom på, at Miljøstyrelsen forventer at foretage mindre tektnære justeringer i noget af Miljøstyrelsen indhold. Miljøstyrelsen vil efter høringen kontakte den kommunale tovholder med opdateret indhold.

Kommunen er velkommen til at kontakte Miljøstyrelsen, hvis styrelsens bemærkninger skulle give anledning til spørgsmål. Styrelsen indgår gerne i dialog om de afgivne bemærkninger. Ved spørgsmål kan kommunen kontakte afsender af denne mail, P1 E1 eller P8

E4 .

Med venlig hilsen

P4

Fagkoordinator chef for natur

Miljøstyrelsen
+45 72 54 40 00
mst@mst.dk

Oplysninger indtastet i høringsportalen:

Navn P7
Firmanavn Forsvarsministeriet Ejendomsstyrelsen
Adresse Arsenalvej 55, 9800 Hjørring
Postnr. 9800
By Hjørring
E-mail E3
Tlf. T5

Til: Frederikssund Kommune

Eft.:
Forsvarsministeriet
Forsvarskommandoen

Høringsvar på Natura 2000-handleplan N136

Hermed høringssvar fra Ejendomsstyrelsen på Natura 2000-handleplan 136 Roskilde Fjord og Jægerspris Nordskov til Frederikssund, Roskilde og Lejre Kommune.

Forsvarsministeriet ejer et areal inden for Natura 2000-området N136. Såfremt de påtænkes iværksat specifikke indsatser angående hydrologi på og omkring Forsvarsministeriets arealer, ønsker Ejendomsstyrelsen at blive inddraget. Dette med henblik på, at sikre at tiltagene ikke påvirker den operative brug af terrænerne negativt.

Eventuelle henvendelser bedes rettet til sagsbehandler P7
på mail: E5 eller via telefon T5

Med venlig hilsen

P5
chefkonsulent
Chef for Natur- og Plansektionen

Dato: 23. april 2024

Enhed: Forvaltningsafdelingen
Sagsbeh.: E5
Sagsnr.: 2024/004716
Dok.nr.: 973882
Bilag: Ingen

Forsvarsministeriets
Ejendomsstyrelse
Arsenalvej 55
9800 Hjørring

Tlf.: T1
Fax: T2
E-mail: E3
www.forsvaret.dk/fes

EAN: 5798000201286
CVR: V1

Sagsbehandleren direkte:
Tlf.: T3
E-mail: E2

Intern fordeling: CHFVA, CHNPS, NPS10

Til: Frederikssund Kommune, Roskilde Kommune, Lejre Kommune, Halsnæs Kommune og Miljøstyrelsen

Indsendt via: <https://www.frederikssund.dk/Politik/inddragelse/hoeringer/natur-hoering-af-natura-2000-handleplaner?action=add>

Dato: 22-04-2024

Vedrørende udkast til Natura 2000-handleplan for N136 Roskilde Fjord og Jægerspris Nordskov, Fuglebeskyttelsesområde F105

DOF Roskilde og DOF Nordsjælland fremsender hermed følgende fælles høringsvar for Roskilde Fjord, Fuglebeskyttelsesområde F105. Det herværende høringsvar omfatter således ikke Jægerspris Nordskov, Fuglebeskyttelsesområde F107:

Generelt anerkender vi, at der er tale om en stor indsats fra kommunernes side. Men der er også, jf. udpegningsgrundlaget, tale om et stort og betydningsfuldt fugleområde, som kræver en tilsvarende indsats for at sikre opfyldelse af Natura2000 planens målsætning. I forhold til andre handleplaner har denne plan en høj detaljeringsgrad (f.eks. tabellerne fra 4.1 til 4.14 samt Bilag 2: Kortbilag), hvilket medvirker til, at man bedre kan vurdere planen konkret, jf. afsnit 2.1 Den lovgivningsmæssige ramme side 8. Det værdsætter vi.

Med hensyn til områdets betydning bemærker vi i afsnit 1. Resume side 4, at området rummer mere end 5 % af en række naturtyper, og at det er specielt udpeget for at beskytte levesteder for ynglefugle som klyde, fjordterne, havterne og sorthovedet måge. Samt at fuglebeskyttelsesområdet Roskilde Fjord rummer mere end 5 % af Danmarks kortlagte levesteder for dværgterne, fjordterne og sorthovedet måge.

I afsnit 1 kan vi tilslutte os de 6 fokusområder for perioden 2022-27, herunder især nr. 4. 'Sikre levesteder for områdets yngle- og trækfugle'.

Som det nævnes her i afsnit 1, men ikke mindst som det også fremgår af afsnit 3 og 4, er Nationalpark Skjoldungernes Land en særdeles vigtig samarbejdspartner i forbindelse med projekter, der fremmer muligheden for at opfylde målsætningerne for Natura2000-planen. Dette samarbejde må anses for at være af meget stor værdi for fugle- og naturbeskyttelsen i Roskilde Fjord.

I forbindelse med afsnit 3. Redegørelse for gennemførelsen af seneste handleplan bemærker vi i tabel 3-1 og 3-2 de mange indsatser i forhold til lysåben natur. Indsatser i disse naturtyper vil ofte have en positiv synergieffekt i forhold til fuglearterne på udpegningsgrundlaget. Og netop i Roskilde Fjord må synergieffekten anses for ekstra stor pga. de mange strandengsområder. Blandt de mange udmærkede indsatser, der nævnes på side 11 bemærker vi, at nationalparken har medvirket til at forbedre naturforholdene ved Klydesø på Eskilsø.

Med hensyn til tabel 3-3 side 12 bemærkes, at der må være en fejl i kolonnen Total (ha.).

Miljøstyrelsens indsatser (side 12) på landsplan er utvivlsomt prisværdige, men siger intet konkret om den aktuelle handleplan. Kun den sidstnævnte af de 4 indsatser må anses for relevant i denne sammenhæng. Til gengæld vil vi gerne fremhæve detaljeringsgraden i redegørelsen for kommunernes indsatser side 12-13:

For Frederikssund, Roskilde og Lejre kommunes vedkommende skal især lægges vægt på den årlige registrering af bestandsudviklingen af ynglefugle og fuglearterne på udpegningsgrundlaget. Overvågningen af fjordens fugleliv er yderst prisværdig og helt essentiel, hvis man vil vurdere effekten af indsatserne i natura2000 området. Det er derfor af største vigtighed, at denne indsats fortsættes. Det bemærkes, at Frederikssund Kommune oplyser at have givet flere ressourcer til naturområdet.

Frederikssund og Lejre Kommune skal takkes for deres indsats i forhold til beskyttelse af havørn, og Frederikssund Kommune for sin medvirken til etablering af Bredvig Sø, som er blevet en fin fuglelokalitet. Søen præges dog desværre af et stort jagttryk, med bl.a. udsætning af fasaner.

Ud over den overfor nævnte indsats på Eskilsø har Nationalpark Skjoldungernes Land medvirket til at opsætte hegn og igangsætte afgræsning ved Selsø Sø. Og for at formindske forstyrrelserne for ynglefuglene på øerne og sikre levesteder har nationalparken også deltaget i ynglefugletællingerne, medvirket til at bekæmpe rotter og ræve, samt medvirket til opsætning og vedligeholdelse af skiltning og anden formidling om adgangsforbud på relevante lokaliteter. Alle disse indsatser må anses for yderst prisværdige af hensyn til fuglelivet, ikke mindst arterne på udpegningsgrundlaget. Prædering fra rotter og ræve samt menneskelige forstyrrelser er alvorlige trusler for ynglende kystfugle.

Vi skal som også anført ovenfor påpege i forbindelse med afsnit 3.1 Vurdering af gennemførelse af Natura2000 planen, at det ikke er muligt at vurdere effekten af indsatserne, medmindre man overvåger udviklingen i området (jf. side 14, nederst).

I figur 3-1 side 15 bemærker vi, at der er sket en forbedring af naturtilstanden i den lysåbne natur, men at ca. 40 % fortsat er i moderat eller ringe tilstand (se bemærkninger under afsnit 4).

Generelt finder vi det dog vanskeligt ud fra arealoplysningerne i tabellerne i Natura2000 handleplanen at gennemskue, om målsætningen i Natura2000 planen er opfyldt, således som den f.eks. fremgår af planens afsnit 3.2 Konkrete målsætninger for naturtyper og arter side 26 for terrestrisk habitatnatur, hvor det anføres at: 'Der er kortlagt ca. 1.289 ha terrestriske

habitatnaturtyper i området. Heraf er ca. 707 ha kategoriseret som salttolerante naturtyper, ca. 308 ha som naturtyper knyttet til overvejende vådbund og ca. 274 ha som naturtyper knyttet til overvejende tørbund. For naturtyper med et tilstandsvurderingssystem skal der fortsat være mindst 436 ha salttolerante naturtyper, mindst 103 ha vådbundsnaturtyper og mindst 45 ha tørbundsnaturtyper i tilstandsklasse I-II. Naturtyper i klasse III-V skal være i fremgang mod tilstandsklasse I-II, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det’.

Naturtypeopdelingen er imidlertid ikke den samme i handleplanens tabeller (lysåben natur kan f.eks. tilhøre alle de 3 ovenfor nævnte kategorier) og oplysningerne i handleplanen opgives ofte i procentsatser eller summer, som ikke umiddelbart kan henføres til Natura2000 planen. Det er derfor vores opfattelse, at Natura2000 handleplanen hvad dette angår ikke forholder sig tilstrækkelig konkret til planens målsætning.

Med hensyn til afsnit 4. Behov for indsatser vil vi gerne fremhæve det høje informationsniveau, der kommer til udtryk i afsnittets tabeller. Denne kvalitet i materialet ville ikke være mulig uden overvågning, jf. det tidligere anførte om registrering af fuglearterne på udpegningsgrundlaget.

Selv om der er fremgang at spore (jf. figur 3-1) hæfter vi os i tabel 4-5 ved, at en væsentlig del (38 %) af de lysåbne naturtyper er i moderat eller ringe naturtilstand. I samme tabel bemærkes, at Frederikssund Kommune rummer 61 % af det samlede lysåbne areal, hvilket understreger kommunens ansvar i denne forbindelse. Men samtidig ses, at der bestemt også er plads til forbedring hos de øvrige kommuner. Af tabel 4-1 til 4-4 fremgår endvidere, at et overvejende del af det lysåbne areal (72 %) udgøres af strandeng. Det kniber med andre ord med at få plejet strandengene i Roskilde Fjord. Dette bekræftes i kort 3 og 4 i bilag 2 side 31 og 32, hvor især Nordskovsengene og den nordlige del af Græse Strandenge, men også Bløden og den inderste del af Lejre Vig, springer i øjnene.

Tilsvarende ser man, hvis man lægger tallene i tabel 4-10 (Areal og tilstand af levesteder for ynglefugle i alle 4 kommuner) sammen, at 64 % af levestederne er i moderat eller ringe tilstand. I denne forbindelse er det bemærkelsesværdigt, at langt størstedelen af arealerne egnet til dværgterne ifølge tabel 4-10 er i god tilstand. Dværgterne er på udpegningsgrundlaget, men har ikke ynglet siden omkring 2010. Der burde derfor foreligge en nærmere vurdering af, hvorfor den ikke yngler i dag, og ikke har gjort det i mange år.

Og under alle omstændigheder bør de ovennævnte forhold give anledning til, at man overvejer, om den hidtidige indsats har været tilstrækkelig.

Det er derfor glædeligt, at der ifølge tabel 4-13 er planlagt en række nye indsatser. Men fordi handleplanen ikke må foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forbindelse med dens gennemførelse, er indsatsen svær at vurdere konkret. Dels ved vi ikke, hvilke områder der vil blive gjort til genstand for indsats, og dels vil nogen områder kunne have behov for flere indsatser. Men når det samlede areal af strandeng f.eks. i Frederikssund Kommune i moderat eller ringe tilstand ifølge tabel 4-1 er 167 ha. og kommunens samlede nye indsats på lysåbne naturområder ifølge tabel 4-13 er opgjort til 55 ha., er det i høj grad berettiget at sætte spørgsmålstegn ved tilstrækkeligheden af de planlagte indsatser.

I forbindelse med tabel 4-14 vil vi gerne udtrykke vores påskønnelse af Frederikssund og Lejre Kommunes indsatser for at beskytte havørn. Havørn er også et eksempel på en af de fuglearter, der er afhængig af ro i yngleperioden, jf. side 22. Bortset herfra er tabel 4-14 noget uklar. I de foregående tabeller lægges nuværende og nye indsatser sammen for at få den samlede indsats, men det gør man i tabel 4-14 tilsyneladende kun for Halsnæs Kommunes vedkommende. Om det er fordi de nuværende indsatser er afsluttet, og derfor ikke indgår i den nye plans indsatser, fremgår ikke.

Også i afsnit 5. Indsatser fordelt på aktør er det svært at vurdere indsatsen konkret alene ud fra oplysninger om arealstørrelse. Men også her er det slående, at størrelsen af de indsatser, der ifølge tabel 5-1 planlægges i både Frederikssund og Lejre Kommune, er betydeligt mindre end de lysåbne arealer, der ifølge hhv. tabel 4-1 og 4-3 er i moderat eller ringe tilstand. Så også i denne forbindelse bliver man i berettiget tvivl om indsatsernes tilstrækkelighed.

I afsnit 6. Prioritering af den forventede indsats værdsætter vi kommunernes detaljerede redegørelse for indsatserne på side 25. For alle 4 kommuners vedkommende kan vi generelt støtte indsatser i forhold til lysåben natur, idet der som nævnt overfor ofte vil være en positiv synergieffekt i forhold til fuglelivet. I Frederikssund Kommune kan vi endvidere af tilsvarende grunde støtte tanken om klima-lavbundsprojekter.

I forbindelse med tabel 7-1 i afsnit 7. Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse sætter vi stor pris på inddragelsen af de grønne råd, idet der her kan åbnes op for en mere detaljeret beskrivelse og vurdering af kommunernes indsatser på Natura2000 området. Men desværre er tabellen misvisende for så vidt angår Roskilde Kommune, som beklageligvis ikke har noget grønt råd. DOFs lokale afdelinger skal her benytte lejligheden til at opfordre Roskilde Kommune til at oprette et sådant. Netop pga. natura2000 handleplanernes overordnede karakter, er de grønne råd efter vores opfattelse nærmest uundværlige, når planernes indsatser skal konkretiseres i forhold til interessenterne.

Samarbejdet med Nationalparken Skjoldungernes Land, som også fremgår af tabel 7-1, må som sagt anses for at være af stor betydning.

Som udgangspunkt skal indsatserne naturligvis være baseret på frivillige aftaler og dialog med lodsejerne. Men vi vil gerne påpege, at kommunerne, hvor dette ikke er muligt, har mulighed for at påbyde en bestemt drift, hvis det er nødvendigt for opnåelse af målene i Natura 2000-planen eller for at forhindre forringelse og forstyrrelse.

Som nævnt tidligere i vores høringsvar er overvågningen af fjordens fugleliv essentiel, hvis man vil vurdere effekten af indsatserne i natura2000 området. Vi skal derfor anbefale, at denne indsats fortsættes.

DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi kommer i videnskabelig rapport nr. 512 (<http://dce2.au.dk/pub/SR512.pdf> - ref. 1) på side 74 og 76 med forslag til beskyttelse af de fældende knopsvaner i fjorden, og med forslag om, at man bør overveje at tilpasse fredningstider og øge bufferzoner med færdselsrestriktioner for at reducere mulige forstyrrelser fra rekreativ

sejlads m.m. fremadrettet. Vi finder, at disse problemstillinger bør være en del af den samlede planlægning for området. Natura2000 planen for området anfører endvidere om flere af fuglearterne, at deres levesteder skal sikres, og i den forbindelse er sikring mod forstyrrelse også væsentlig. Vi vil opfordre Miljøstyrelsen til at gå videre med disse spørgsmål.

Med venlig hilsen

P10

DOF Roskilde
DOFs repræsentant i Lejre Kommune

P2

DOF Roskilde
DOFs repræsentant i Roskilde Kommune

P9

DOF Nordsjælland, Naturpolitisk Udvalg
DOFs repræsentant i Halsnæs Kommune

P6

DOF Nordsjælland, formand
Bestyrelse og Naturpolitisk Udvalg
DOFs repræsentant i Frederikssund Kommune

P3

DOF Nordsjælland, Naturpolitisk udvalg

Referencer:

1. Holm, T.E., Clausen, P., Bregnballe, T., Stepien, E.N., Sveegaard, S., Galatius, A., Teilmann, J., Pedersen, C.L., Nielsen, R.D. & Petersen, I.K. 2023. Vurdering af forstyrrelsestrusler i Natura 2000-områderne. Opfølgning på Natura 2000-planer for perioden 2022-2027. Del III. Områdegennemgang: Øerne, Sydøstkattegat. Bælthavene og Østersøen. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 174s. - Videnskabelig rapport nr. 512 <http://dce2.au.dk/pub/SR512.pdf>